

Elektroenerģijas obligātais iepirkums ir valsts noteikts atbalsta mehānisms elektroenerģijas ražotājiem, paredzot tā finansēšanu no elektroenerģijas galalietotāju maksājumiem. Elektroenerģijas tirgus likums nosaka, ka ražotāji, kuri elektroenerģiju ražo efektīvā koģenerācijā vai elektroenerģijas ražošanai izmanto atjaunojamus energoresursus, var iegūt tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Obligātajā iepirkumā elektroenerģiju no ražotājiem iepērk publiskais tirgotājs (AS "Latvenergo") par noteiktu cenu. Tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros piešķir Ekonomikas ministrija. Nosacījumus elektroenerģijas ražošanai un cenu noteikšanas kārtību regulē Ministru kabineta noteikumi.

Obligātā iepirkuma elektroenerģijas cenas ir dažādas – tās ir atkarīgas no izmantoto energoresursu veida (vējš, ūdens, biomasas, biogāze, saule, dabasgāze), uzstādītās jaudas, kā arī piesaistes dabasgāzes cenai (attiecībā uz biomasas, biogāzes un dabasgāzes elektrostacijām). Ja koģenerācijas stacija izmanto atjaunojamus resursus, tā obligātā iepirkuma procesa ietvaros var izvēlēties statusu un pārdot elektroenerģiju vai nu kā efektīvas koģenerācijas stacija vai arī kā atjaunojamo energoresursu izmantotājs. 2011. gadā koģenerācijas stacijas, kas izmanto atjaunojamus resursus, saņēmušas atbalstu kā atjaunojamo energoresursu izmantotāji. Savukārt visu obligātā iepirkuma koģenerācijas elektroenerģiju veido dabasgāzes koģenerācijas staciju saražotais.

Elektroenerģijas tirgus likums uzliek publiskajam tirgotājam pienākumu aprēķināt obligātajā iepirkumā iepirktās elektroenerģijas apjomu un izmaksas – atsevišķi enerģijai, kas ražota koģenerācijā un kas ražota no atjaunojamajiem energoresursiem. Obligātā iepirkuma radītos papildu izdevumus, salīdzinot ar tāda paša apjoma elektroenerģijas iepirkumu elektroenerģijas tirgū, sedz visi Latvijas elektroenerģijas galalietotāji proporcionāli savam elektroenerģijas patēriņam.

Gada sākumā publiskais tirgotājs iesniedz Regulatoram atskaiti par obligātajā iepirkumā iepirkto elektroenerģiju iepriekšējā kalendārajā gadā un aprēķina maksu latos par kilovatstundu, kas jāsedz elektroenerģijas galalietotājiem proporcionāli savam elektroenerģijas patēriņam kā obligātā iepirkuma komponentes. Regulators pārbauda iesniegtos aprēķinus un apstiprina obligātā iepirkuma komponentes. Publiskais tirgotājs obligātā iepirkuma radītās papildu izmaksas par iepriekšējo gadu atgūst nākamajā gadā – obligātā iepirkuma komponenti piemēro no 1. aprīļa.

Dati par obligātā iepirkuma ietvaros iepirkto elektroenerģijas apjomu 2011. gadā

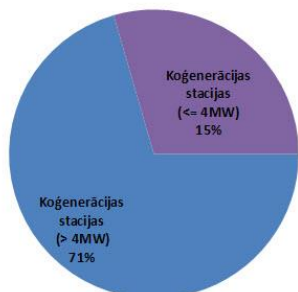
Elektroenerģijas galalietotājiem – tirgus dalībniekiem obligātā iepirkuma komponentes tiek iekļautas rēķinā kopā ar maksu par tīkla pakalpojumiem. Savukārt saistītajiem lietotājiem obligātā iepirkuma komponentes ietilpst kopējā maksā par elektroenerģiju.

No 2012. gada 1. aprīļa apstiprinātās obligātā iepirkuma komponentes galalietotājiem kopā veido 0,0123 Ls/kWh, tajā skaitā:

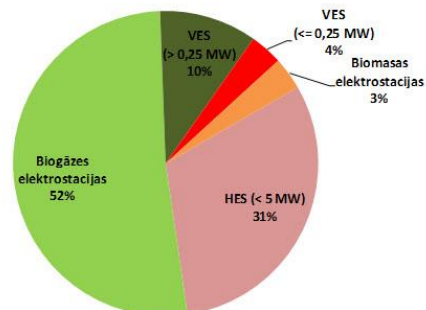
- komponente no ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijā – 0,0094 Ls/kWh,
- komponente no ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo, izmantojot atjaunojamus energoresursus – 0,0029 Ls/kWh.

1.attēls. Obligātā iepirkuma komponentes no 2012.gada 1.apriļa

Obligātā iepirkuma komponente
no ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo
koģenerācijā
0,0094 Ls/kWh

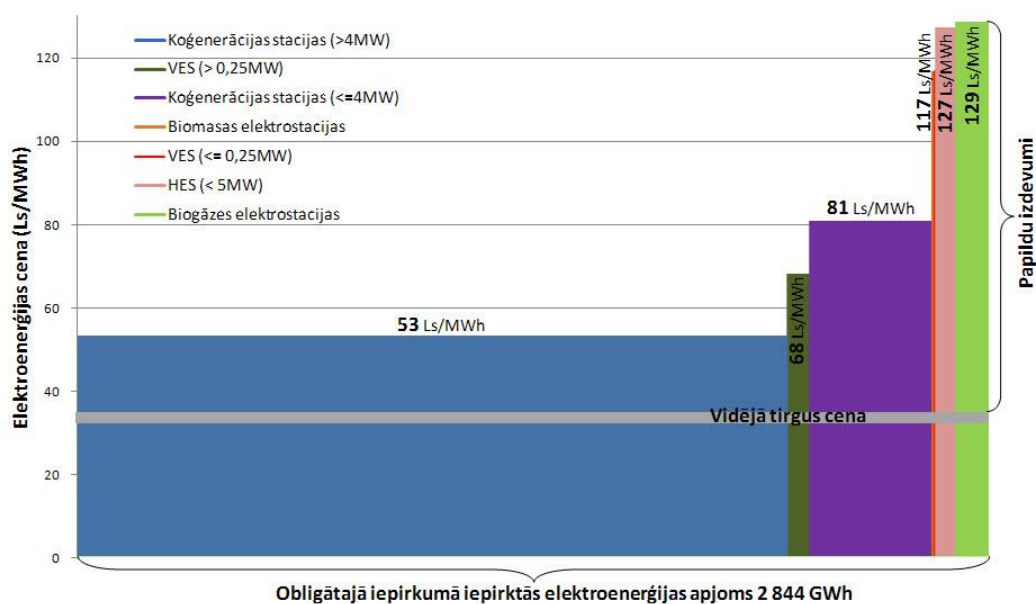

Obligātā iepirkuma komponente
no ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo,
izmantojot atjaunojamus energoresursus
0,0029 Ls/kWh

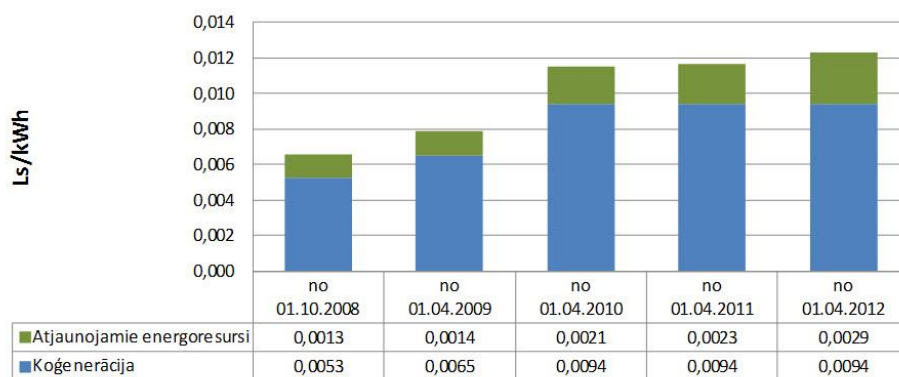
Piezīme: Obligātā iepirkuma komponentes noteiktas atbilstoši obligātā iepirkuma faktiskajiem papildu izdevumiem 2011.gadā.

2.attēls. Obligātā iepirkuma ietvaros iepirkta elektroenerģija 2011.gadā

Piezīme: attēlā katras krāsas joslas platums atbilst obligātajā iepirkumā iepirktais elektroenerģijas apjomam; joslu daļa virs tirgus cenas – papildu izdevumi, no kā aprēķina obligātā iepirkuma komponentes.

3.attēls. Apstiprinātās obligātā iepirkuma komponentes kopš 2008.gada oktobra

Piezīme: apstiprinātās obligātā iepirkuma komponentes atkarīgas gan no obligātā iepirkuma elektroenerģijas cenas un apjoma, gan no attiecīgā gada elektroenerģijas tirgus cenas un gala patēriņa. Pieaugums no 2012.gada aprīļa saistīts ar jaunu biogāzes elektrostaciju darbības uzsākšanu.